

Józsefváros zöldinfrastruktúrájának és belső udvarainak vizsgálata a zöldítési fejlesztések lehetőségeinek tükrében

Keján Petra

tájérendező és kertépítő mérnöki, alapképzés, nappali munkarend

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kert- és Szabadtértervezési Tanszék

Belső témavezető: Dragán Petra Emese, egyetemi tanársegéd, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

A dolgozatban alkalmazott módszertani megközelítés kvalitatív elemzésekre épült, mely során a helyszíni vizsgálatok, pályázati adatok, klímavédelmi- és stratégiai dokumentumok, valamint zöldítéshez és fejlesztéshez kapcsolódó anyagok kerültek feldolgozásra a VIII. kerület belső udvarainak zöldfelületi helyzetének, típusainak, támogatási lehetőségeinek és fejlődési irányainak feltárására. Ennek a megközelítésnek köszönhetően átfogó képet kaptam a kerület zöldinfrastruktúrájáról, amely alapján konkrét javaslatokat tudtam megfogalmazni a fenntartható fejlődés elősegítésére.

A vizsgálatok egyik központi eleme a belső udvarok terepi bejárása volt, különös figyelemmel a pályázati felújítások eredményeire és az elszámolható költségek pályázati adatokkal való összevetésére. A helyszíni tapasztalatok alapján a kerületben különböző udvartípusok, mint balkonkertek, udvarkertek, zöldudvarok és főként a burkolt felületű szürkeudvarok találhatók, amelyek zöldítés szempontjából eltérő kihívásokkal és lehetőségekkel bírnak. A szürkeudvarok esetében a zöldfelületi arány alacsony, a rossz fényviszonyok és szűk területi adottságok nehezítik a növénytelepítést.

A kutatás betekintést nyújtott a kerületben elérhető pályázati támogatásokba is, amelyek a társasházak zöldítését segítik elő. Ezek a programok támogatják a városi mikroklíma javítását, a hősziget-hatás csökkentését és a közösségi részvételt. A pályázatok részletes elemzése során megállapítottam, hogy bár vannak sikeres zöldítési projektek, az esetek nagy részében a zöldítési intézkedések vagy nem valósultak meg, vagy rossz növényválasztás miatt nem tartósak.

A dolgozat rámutatott a belső udvarok zöldfelületi arányának általános alacsony szintjére és a városi környezet kedvezőtlen hőmérsékleti viszonyaira, amelyek a hősziget-hatás

dinamikus növekedését eredményezik. A zöldítés és fenntartás több esetben jogi és társasházi problémákba ütközik, például tulajdonjogi kérdésekbe és fenntartási felelőségekbe.

A vizsgálatok során példákat gyűjtöttem a kerületben megvalósult és folyamatban lévő zöld fejlesztésekre, például közösségi kertek és vertikális növényfalak létesítésére, amelyek további lehetőséget kínálnak a fenntartható zöldfelületi rendszerek kialakítására. Bár a legtöbb udvar szürkeudvar, és ahelyett, hogy ezzel szemben hatékony beavatkozás történne, sok esetben a korlátozó adottságok miatt csak kis léptékű zöldítések valósulnak meg, mégis örömteli, hogy vannak kezdeményezők, akik akár személyes motivációból is igyekeznek növelni a zöldterületeket.

A kutatás egyik fontos következtetése, hogy a kerületben kiírt zöldítési pályázatok szabályozása nem mindig elég pontos, ami miatt nem kizárólag a zöldfelületek fejlesztésére kerül sor. Javasolt ezen felül a fenntartási kötelezettség módosítása hosszabb időtartamra és a rendszeres ellenőrzés bevezetése. Az eredmények azt is felvetik, hogy bizonyos udvarok esetén a zöldítés fizikailag nem megvalósítható, ezért ezekre alternatív, esztétikai fejlesztési pályázatokat lenne célszerű kiírni, melyekben burkolat- vagy homlokzatfelújítás és kültéri bútorzat is megjelenhet. Összességében a dolgozat feltárta azokat a lehetőségeket és korlátokat, amelyek a VIII. kerület belső udvarainak zöldítését érintik, és hozzájárult a szabályozási és fejlesztési folyamatok finomhangolásához a fenntartható városi környezet érdekében.